

HRVATSKI CENTAR ZA DRAMSKI ODGOJ

hcd@hcd.hr - www.hcd.hr

Zagreb, 30. prosinca 2024.

ODLUKE POVJERENSTVA ZA NAGRADE I PRIZNANJA HRVATSKOGA CENTRA ZA DRAMSKI ODGOJ ZA 2024. GODINU

Povjerenstvo za nagrade i priznanja Hrvatskoga centra za dramski odgoj radilo je u sastavu **Aleksandar Bančić**, dramski pedagog iz Pule, **Snježana Čubrilo**, prof. hrvatskoga jezika i dramska pedagoginja iz Zagreba te **dr. sc. Vladimir Krušić**, dramski pedagog u nemirovini iz Zagreba.

Na poziv za nominiranje kandidata u oglašenom roku pristiglo je 20 prijedloga, najviše dosad, što nas posebno raduje, jer svjedoči da naše članstvo te svi drugi koji se bave dramskim i kazališnim odgojem prihvaćaju naše nagrade i priznanja kao vrijedne potvrde njihova umjetničko-pedagoškoga rada.

Povjerenstvo je razmotrilo sve pristigle prijave te odlučilo da ove godine 13 nagrada i 7 priznanja ponesu sljedeći dobitnici:

Započet ćemo s dodjelom priznanja
Poslušajmo obrazloženje.

ROMAN ŠUŠKOVIĆ STIPANOVIĆ, kazališni producent

i

ZAGREBAČKO KAZALIŠTE MLADIH

Za jedno značajno i znakovito postignuće ostvareno u ovoj godini, a to je **dodjela imena Zvezdane Ladike Učilištu Zagrebačkoga kazališta mladih**, dodjeljujemo dva priznanja, dvije diplome. Jedna ide osobi, kolegi Romanu Šuškoviću Stipanoviću, a druga instituciji, Zagrebačkom kazalištu mladih.

ROMAN ŠUŠKOVIĆ STIPANOVIĆ, trenutno samostalni kazališni producent, a proteklih desetljeća vrlo uspješan ravnatelj Kazališta „Trešnja“, a poslije i Satiričkoga kazališta „Kerempuh“, ujedno je vrlo istaknuti i vjerni „pikovac“, tj. polaznik Dramskog studija Zagrebačkog kazališta mladih odnosno negdašnjeg Pionirskog kazališta – PIK-a. Roman je u Dramski studio došao kao devetogodišnjak davne 1968. godine. U njemu je ostao i djelovao sve do zrele dobi te se, asistirajući u studijskom radu Zvezdani Ladiki i Slavenki Čečuk, čak ozbiljno pripremao za posao dramskog pedagoga.

Nekoliko godina nakon Zvezdanina odlaska u vječnost, Roman Šušković Stipanović, sada kao jedan od najagilnijih kazališnih ravnatelja, pokrenuo je inicijativu da se Zvezdani iskaže čast i zahvalnost društva dodjelom njezina imena Učilištu ZKM-a, ustanovi u kojoj je provela čitav svoj radni vijek i u kojoj je oblikovala temelje suvremenog dramskog odgoja u nas. Inicijativa je

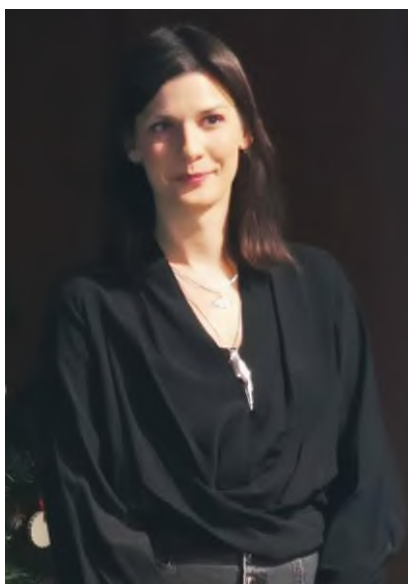
bila djelomično uspješna, Učilište je nažalost tada ostalo uskraćeno, ali je zato Zvezdanino ime dobila jedna ulica na zagrebačkoj Trešnjevci.

Inicijativa da Učilište konačno dobije ime svoje kreatorice obnovljena je prije dvije godine na Umjetničko-znanstvenom simpoziju „Zvezdani Ladiki u čast“ na kojem se okupilo mnogo „pikovaca“, „zekaemovaca“ te učenika, sljednika, suradnika i poštovatelja Zvezdanina djelovanja, koji su Romanov prijedlog aklamacijom podržali. Radni odbor simpozija prijedlog je uputio Kazališnom vijeću ZKM-a i ravnateljici Snježani Abramović Milković, koji su prijedlog podržali i prosljedili ga Skupštini Grada Zagreba koja ga je proljetos prihvatila.

Ovo priznanje, ovaj spomenik ličnosti i djelu Zvezdane Ladike, premda dolazi malo kasno, za današnje dramske i kazališne pedagoge predstavlja obećavajući znak da naša struka u hrvatskom kulturnom i pedagoškom prostoru postaje sve vidljivija i priznatija.

Stoga HCDO sa zahvalnošću dodjeljuje Romanu Šuškoviću Stipanoviću i Zagrebačkom kazalištu mladih PRIZNANJE za pokretanje i realizaciju inicijative da Učilište Zagrebačkoga kazališta mladih ponese ime Zvezdane Ladike, utemeljiteljice suvremenoga dramskog odgojnog i stvaralačkog rada s djecom i mladima u Hrvatskoj.

NIKOLINA BAKMAZ, sveučilišna specijalistica dramske pedagogije

NIKOLINA BAKMAZ dramska je pedagoginja sa završenim poslijediplomskim specijalističkim studijem dramske pedagogije i desetgodišnjim iskustvom studijskoga dramskog rada u Teatru Tirena, Pučkom otvorenom učilištu Zaprešić, u Max Teatru te u drugim srodnim ustanovama. Uz umjetnički rad na oblikovanju predstava, vodi radionice i predavanja za mlade naraštaje, ali i za pedagoge i umjetnike koji rade s djecom i omladinom. Posebnu pozornost posvećuje radu izvan klasičnih okvira tijekom ljetnih kazališnih kampova u Starigradu na Hvaru i Kostreni, gdje kroz intenzivne procese potiče djecu i mlade na istraživanje dramskog izraza. Aktivno sudjeluje na simpozijima i konferencijama, u povjerenstvima festivala i smotri dramskog stvaralaštva te u projektima programa Erasmus promovirajući kreativne pristupe u dramskom odgoju. U njezinu profesionalnom

razvoju ključna je kontinuirana edukacija, a dodatna glumačka iskustva obogaćuju njezin pedagoški pristup.

U protekloj godini kolegica Nikolina, kao i neki drugi profesionalni dramski pedagozi, odlučila je pokrenuti vlastitu dramskopedagošku djelatnost te je otvorila obrt za obrazovanje i poučavanje, čime želi proširiti svoje djelovanje i omogućiti samostalnu organizaciju i pripremu radionica, predstava i programa.

HCDO pozorno prati takva i slična vrijedna nastojanja profesionalnih dramskih pedagoga i pedagoginja da usustave i poslovno osamostale dramskopedagošku struku te u svrhu podrške svim takvim pregnućima Nikolini Bakmaz dodjeljuje Priznanje za pokretanje vlastite profesionalne dramskopedagoške djelatnosti.

NIKOLINA HRGA, sveučilišna specijalistica dramske pedagogije i DRAMSKI STUDIO PONTES

NIKOLINA HRGA, sveučilišna specijalistica dramske pedagogije (pred diplomom), pokretačica je i voditeljica Dramskog studija Pontes u Rijeci, profesionalne umjetničko-pedagoške udruge osnovane prije godinu dana. Kolegica Hrga predložena je za priznanje našeg Centra jer je

izvršno organizirala međunarodnu akciju *Bina Mira: Europski festival mirovnog kazališta za mlade*, koji se od 2008. godine održao u nizu europskih zemalja. Pokrenuo ga je Heinz Jussen, njemački mirovni aktivist i ekolog, osnivač Ahenske mreže za humanitarnu pomoć i interkulturalni mirovni rad. Festival se od 2008. g. redovno odvija, osim s prekidom u godinama Corone. Održava se koncem rujna, u prigodi Svjetskoga dana mira koji se obilježava 21. rujna, a zamišljen je kao putujući festival kojem je cilj dati priliku mladima iz različitih dijelova Europe da se svake godine okupe u drugoj zemlji kako bi zajedno, kroz kazališne predstave i umjetnost, radili na temama mira, tolerancije, kulturne i vjerske različitosti.

Na ovogodišnjoj *Bini mira* sudjelovalo je šest dramskih studija iz Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine te Njemačke. Tijekom

pet intenzivnih dana mladi sudionici imali su prilike sudjelovati na 5 tematski različitih radionica pod vodstvom renomiranih umjetnika te odigrati svoje 4 predstave, nakon kojih su održani okrugli stolovi i organizirano druženje.

Usprkos minimalnih sredstava te poglavito zahvaljujući Nikolininu entuzijazmu i organizatorskim sposobnostima, sedamdesetak mladih sudionika imalo je priliku sudjelovati u dramskom radu, razvijati kreativnost, toleranciju, kritičko promišljanje, upoznati se i umrežiti za slijedeće projekte, kako bi postali aktivni europski građani širih vidika. Na ovaj način kolegica Hrga je također pridonijela afirmaciji dramskog odgoja i Hrvatske kao zemlje u kojoj dramski odgoj postaje važnom komponentom stvaralačkog i odgojnog rada s mladim naraštajima.

Temeljem rečenoga kolegica Nikolina Hrga i Dramski studio Pontes odlukom Povjerenstva dobivaju zasluženno Priznanje Hrvatskoga centra za dramski odgoj za organiziranje i realizaciju *Europskog festivala mirovnog kazališta za mlade – Bina mira!*

JELENA KOVAČIĆ, sveučilišna specijalistica dramske pedagogije

JELENA KOVAČIĆ diplomirala je 2017. godine Hrvatski jezik i književnost te Povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a 2020. završava Poslijediplomski specijalistički studij dramske pedagogije na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu. Bila je stručna suradnica *Kreativnog centra Košnica*, radila je kao dramska pedagoginja u *Teatru Tirena* te je radila kao profesorica pripreme nastave hrvatskog jezika za inojezičare i kao koordinatorica Erasmus+ programa *The Art of Teaching* u OŠ Ivana Gundulića u Zagrebu. U rujnu 2023. godine pokreće *Akteraj* – poslovni subjekt kojemu je cilj pružiti dramsko-stvaralačku i povijesno-umjetničku naobrazbu djeci, mladima, ali i odraslima. Trenutno radi u Kulturnom centru Travno kao viša stručna suradnica za edukativne, književne i

glazbene programe gdje vodi dramski program za osobe treće životne dobi - *Penzilište*.

Još za vrijeme redovnog studija zanimala se za spajanje likovne umjetnosti i dramskog odgoja u kojem pokušava pronaći suodnos, alate za odgojno-obrazovni rad ili materijal za izgradnju dramske priče. Na temelju toga osmišljava i provodi različite radionice i programe, a u suradnji s MSU-om, s Muzejom suvremene umjetnosti u Zagrebu, u rujnu 2023. godine pokreće dramsko-muzejski program za djecu i mlade *draMSU*.

Program *draMSU* bazira se na inovativnom spajanju dramskog stvaralaštva i suvremene likovne i vizualne umjetnosti. Muzejska građa postaje temelj za razvijanje dramske fikcije, a

muzej svojevrsna scena na kojoj se uprizoruju sadržaji i interpretacije nastali radioničkim procesom. Ovim program MSU i Akteraj u cjelogodišnjem programu za djecu i mlade, oslanjajući se na izložbeni program i zbirku Muzeja suvremene umjetnosti, nastoje razvijati razumijevanje suvremene umjetnosti, ali i poticati zapažanje i promišljanje okruženja u kojem živimo, čemu su poticaj umjetnički radovi iz zbirke Muzeja.

Temeljem rečenoga Povjerenstvo je donijelo odluku da kolegici Jeleni Kovačić dodijeli ovogodišnje priznanje za pokretanje vlastite profesionalne dramskopedagoške djelatnosti te, u suradnji s Muzejom suvremene umjetnosti u Zagrebu, dramsko-muzejskog programa za djecu i mlade „draMSU“ .

BJELOVARSKO KAZALIŠTE

BJELOVARSKO KAZALIŠTE već se godinama ističe kao jedno od najaktivnijih žarišta temeljne kazališne kulture i kazališnog odgoja u matičnoj zajednici – Gradu Bjelovaru i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji te u širim prostorima kazališnog amaterizma i dramskoga odgoja u Hrvatskoj.

Na pravcu dosadašnjih postignuća, za koja je prije četiri godine i nagrađeno našom Nagradom za izniman doprinos, Bjelovarsko je kazalište početkom ove godine uspješno pokrenulo novu akciju – natječaj za najbolji dramski tekst naslovljen *Perom u kazalište*, namijenjen učenicima osnovnih i srednjih škola u Republici Hrvatskoj.

Natječaj je pokrenut s ciljem poticanja interesa za dramaturgiju i dramsko pismo kod djece i mladih. Stalne teme natječaja su univerzalne ljudske vrijednosti: *istina, ispravno postupanje, mir, ljubav i nenasilje*, a

posebna tema ovogodišnjeg – prvog – natječaja bila je *odgovornost*.

Na natječaj je pristiglo četrdesetak radova iz cijele Hrvatske, a najbolji dramski tekstovi i njihovi mladi autori proglašeni su i nagrađeni na završnoj svečanosti održanoj 20. ožujka, tj. na sâm Međunarodni dan kazališta za djecu i mlade. Projekt se nastavlja i već poslije Nove godine biti će raspisan novi natječaj. U planu je, pak, nakon prvih pet provedenih natječaja, izdati zbornik najboljih dramskih radova mladih autora.

Ovom uspješno realiziranom inicijativom Bjelovarsko kazalište zaslužilo je ovogodišnje Priznanje Hrvatskoga centra za dramski odgoj, uz koje dajemo i preporuku da se u daljnjem razvoju projekta njegovi nositelji oslone na dosadašnja stručna iskustva i spoznaje dramskih pedagoga našeg Centra koji podučavaju i metodički razvijaju dramsko pisanje među mladim naraštajima.

MATIJA ŠANGO ŠIMURINA, prof. hrvatskoga jezika i dramska pedagoginja, i KAZALIŠNA UDRUGA IGRAJMO SE

KAZALIŠNA UDRUGA IGRAJMO SE iz Zadra i njezina predsjednica, dramska pedagoginja **MATIJA ŠANGO ŠIMURINA** predložene su za ovogodišnje priznanje HCDO-a za uspješnu organizaciju trodnevne međunarodne akcije naslovljene „Kazališni vikend za djecu i mlade“ održane u listopadu o. g..

„Kazališni vikend“ održan je po drugi put, iznova u suradnji s partnerima i prijateljima iz Pozorišta mladih iz Tuzle u Bosni i Hercegovini, a pod geslom *Zajedno možemo preskočiti nebesa*. Prikazane su dvije kazališne predstave: jedna u izvedbi osamdesetak mladih polaznika dramskog studija Kazališne udruge *Igrajmo se*, i druga, u izvedbi trideset mladih članova *Pozorišta mladih Tuzle*. Obje predstave privukle su i brojne mlade gledatelje, među njima i najmlađe učenike zadarskih škola koji su prvi put prisustvovali kazališnoj predstavi u „pravom“ kazalištu – HNK-u Zadar. Na zadarskom Forumu održane su dramske igre na otvorenome za sve zainteresirane, a kazališni vikend zatvoren je okruglim stolom na kojem se razgovaralo o važnosti dramskog odgoja za djecu i mlade.

Stoga Povjerenstvo Kazališnoj udruzi „Igrajmo se“ i njezinoj predsjednici Matiji Šango Šimurini dodjeljuje Priznanje za uspješnu organizaciju 2. Kazališnog vikenda, akcije koja na najbolji mogući način potiče kazališno stvaralaštvo djece i mladeži, osvješćuje i zagovara vrednote i ciljeve dramskoga odgoja u matičnoj zajednici, promiče vrijednosti druženja, razmjene ideja i zajedništva te razvija međunarodnu suradnju.

DANIJELA JURAC, učiteljica razredne nastave i dramska pedagoginja, i UMJETNIČKA ORGANIZACIJA LEPEZA

DANIJELA JURAC učiteljica je razredne nastave u OŠ Banija u Karlovcu. Tijekom svog profesionalnog razvoja dramski odgoj bio je osnova i temelj na kojem je gradila svoj profesionalni put i razvoj. Dugogodišnja je članica HCDO-a., svira klavir, aktivno se bavi folklorom, članica je vokalne pjevačke skupine *Singrlice*.

Godine 2006. osniva Umjetničku organizaciju Lepeza u kojoj se bavi dramskopedagoškim radom i folklornim radionicama s djecom i mladima u kojima koristi dramskopedagoške metode. U Lepezi osmišljava, postavlja i uvježbava lutkarske i dramske predstave, a umjetnička je voditeljica i organizatorica koncertnih programa, priredaba i javnih događanja.

Koautorica je projekta *The Mith / Priče, pjesme, tajne* u suradnji s Muzejom grada Karlovca u okviru kojega je održala dramskopedagoške radionice pričanja priča iz slavenske mitologije i koncertni program pričanja o staroslavenskim božanstvima. Jedna je od začetnika manifestacije Karlovačkog vrtuljka u organizaciji Društva naša djeca iz Karlovca te je djelovala niz godina kao koautor projekata i partner u organizaciji i provedbi manifestacija i radionica za djecu i mlade. Redovito sudjeluje u organizaciji i provođenju različitih dramskopedagoških i folklornih edukacija za odgajatelje,

učitelje i nastavnike. Autorica je stručnih članaka i triju dječjih slikovnica *Tko šiša miša*, *Paunice lijepe ptice*, *Nema priče* i priručnika *Sla(no)tko* s dramskim tekstovima koje je stvarala radeći s djecom i mladima, učenicima OŠ Banija i polaznicima UO Lepeza. Nagrađena je dva puta za doprinos razvoju kvalitete odgojno-obrazovnog sustava od MOZM RH.

Od 2017. pridružuju joj se u Lepezi dramske pedagoginje Bogdanka Conjar i Matilda Marković. U središtu dramskoga rada su uvijek djeca i dramski proces te predstave kao takve ne predstavljaju

krajnji cilj, iako *Lepeza* godinama ostvaruje i kvalitetne dramske uratke. Danijela Jurac 2012. godine postaje i predsjednicom Društva „Naša djeca“ Karlovac te u timu s Andrejom Kralovec i Bogdankom Conjar osmišljava koncept 1. Karlovačkog vrtuljka. UO Lepeza od prvog je dana organizacijski partner događanja koja povezuju sve predškolske i školske ustanove u prikazima dramskih, lutkarskih, likovnih i glazbenih sadržaja za djecu i s djecom.

Povjerenstvo s radošću i poštovanjem nagrađuje Danijelu Jurac i Umjetničku organizaciju Lepeza za poseban doprinos promicanju i razvoju dramskog te umjetničkog odgoja u lokalnoj zajednici ostvaren dugogodišnjim kontinuiranim odgojnim i stvaralačkim radom s najmlađima u dramskom studiju te u folklornim i glazbenim radionicama, pokretanjem akcija, susreta i smotri dječjeg stvaralaštva te suradnjom s lokalnim ustanovama i organizacijama dječje skrbi.

CENTAR ZA KAZALIŠTE POTLAČENIH – POKAZ

Svojim dugogodišnjim radom, **CENTAR ZA KAZALIŠTE POTLAČENIH - POKAZ** usmjeren je na promicanje inkluzije, dijaloga i pravednosti koristeći inovativne metode kazališta potlačenih. No, POKAZ ne ostaje samo na primjeni poznatih tehnika, već ih kontinuirano obogaćuje vlastitim inovacijama poput kolektivnog pisanja tzv. poezije otpora, primjene forum kazališta na mreži i razvoja novinskog kazališta u video formatu. Ove metodološke nadogradnje

svjedoče o kreativnosti i prilagodljivosti organizacije suvremenim društvenim izazovima. Osim metodoloških inovacija, POKAZ kroz edukacije, treninge i supervizijske grupe osnažuje odgojno-obrazovne djelatnike i pojedince u primjeni tehnika kazališta potlačenih u njihovim lokalnim zajednicama. Ovakav pristup ne samo da širi primjenu ove metode, već i potiče osvješćivanje društvenih problema te osnažuje zajednice za zajedničko djelovanje na njihovom rješavanju.

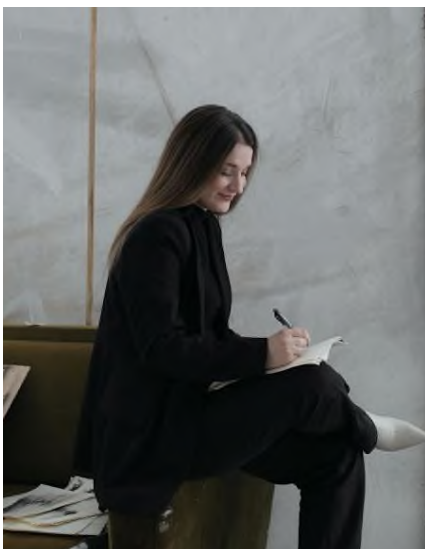
POKAZ je prepoznat kao ključni akter u povezivanju obrazovnih i kulturnih institucija s društveno-angažiranim kazalištem. Njihove suradnje s Učiteljskim fakultetom u Zagrebu, Poslijediplomskim specijalističkim studijem Dramske pedagogije, Muzejom suvremene umjetnosti, Centrom za kulturu Ribnjak, te brojnim drugim institucijama i udrugama poput Romske organizacije mladih Hrvatske i Društvom Naša djeca omogućile su širu primjenu i afirmaciju kazališta potlačenih. Osim toga, međunarodnim projektima poput POKAZ donosi globalne perspektive u lokalne zajednice, čime dodatno obogaćuje svoj rad.

Članovi POKAZ-a prepoznali su i potrebu za literaturom u ovom području, zbog čega su objavili dva priručnika o tehnikama kazališta potlačenih (“Forum kazalište u radu s djecom i mladima” i “Priručnik za umreženo kazalište”), koji su dostupni široj javnosti na njihovim mrežnim stranicama i korisni kao obrazovni resursi.

Sve aktivnosti i uspjesi POKAZ-a ne bi bili mogući bez predanog kolektiva i voditeljice Josipe Lulić, čija je vizija i energija ključna za pokretanje i realizaciju svih njihovih projekata.

Zbog svega navedenog, **Povjerenstvo Centru za kazalište potlačenih POKAZ dodjeljuje Nagradu za poseban doprinos dramskom odgoju u nas ostvaren kontinuiranim razvijanjem i promicanjem društveno angažiranog kazališta te poticanjem društvene osviještenosti i jačanjem zajednice kroz kreativnost i umjetnički angažman.**

ANA ŠKARO, učiteljica razredne nastave i specijalistica dramske pedagogije

ANA ŠKARO specijalistica je dramske pedagogije iz Osijeka. Ana radi u maloj područnoj školi s djecom pripadnicima nacionalne manjine, koja slabo ili nimalo poznaju hrvatski jezik. Svojim dugogodišnjim radom učiteljice razredne nastave i dramske pedagoginje svakodnevno djeci u odgojno-obrazovni rad donosi i dramskopedagoški svijet u kojem se djeca razvijaju, igraju, maštaju i uče kako biti bolji ljudi. S obzirom na zahtjeve koje taj rad predstavlja, Ana je učenicima primjenom dramskopedagoškoga rada u nastavi pružila sigurno mjesto i mjesto stvaranja. Tako je njezin razred pod njezinim mentorstvom dobio 1. nagradu na natječaju za Višejezični kamišibaj 2023./2024. godine za Kamišibaj priču *Bird* u kategoriji osnovne i srednje škole. Nadalje, Ana Škaro pokrenula je osobnu mrežnu platformu *Drama iz rukava* putem koje širi svijest o važnosti

dramskoga odgoja i njegovoj primjeni u stvaranju drugačijih pristupa učenju i poučavanju djece i mladih. Na stranici se mogu pronaći zanimljiva dramskopedagoška iskustva, ideje te materijali koji potiču i podržavaju osobni i socijalni razvoj djece. S obzirom na dostupnost platforme, Ana Škaro popularizira dramski odgoj i afirmira dramskopedagošku struku na suvremen i inovativan način dostupan većem broju zainteresiranih. Treba istaknuti i prepoznatu i iznimno posjećenu dramskopedagošku edukaciju na daljinu *Dramska abeceda* namijenjene odgojiteljima, učiteljima, nastavnicima, stručnim suradnicima te voditeljima aktivnosti za djecu i mlade.

Ana surađuje s Dječjim kreativnim centrom *Dokkica* u kojem vodi dramske aktivnosti i sudjeluje u projektu *Junaci prirode*. Kao dio navedenoga Projekta osmislila je dramskopedagoški set *Dramčicu* koju je upotrebljavalo i vrednovalo više od 60 učitelja diljem Hrvatske.

Ove je godine Ana sudjelovala u pisanju i sveučilišnog udžbenika *Integrativnim poučavanjem do održivog društva* u kojem donosi niz dramskih aktivnosti za rad s djecom i mladima te time promovira i zagovara struku i u akademskom kontekstu. Vrijedno je za istaknuti i da je, zahvaljujući uspješnoj provedbi ovoga projekta DOKKICA 2023. godine dobila Nagradu Osječko-baranjske županije za iznimna postignuća na području Osječko-baranjske županije u 2022. godini u području prosvjete.

Na kraju spomenimo i da Ana svoj doprinos daje i osmišljavanju i razvijanju kurikula Dramskoga odgoja za učenike mlađe školske dobi.

Nizom svojih postignuća Ana Škaro je zaslužila Nagradu za izniman doprinos promicanju dramskoga odgoja ostvaren unošenjem dramskih tehnika i metoda u rad s učenicima inojezičarima, pokretanjem i uređivanjem edukativnih virtualnih platformi, suautorstvom u pisanju sveučilišnoga udžbenika *Integriranim poučavanjem do održivog društva* te sudjelovanjem u izradi kurikula Dramskoga odgoja za učenike mlađe školske dobi.

FRANJO OREŠKI, kazališni amater i dramski voditelj

Naš dugogodišnji član, kolega **FRANJO OREŠKI**, amaterski se bavi kazalištem od 1998., najprije kao glumac, a zatim, od 2007. počinje režirati i pisati komade koje izvodi dramska sekcija KUD-a Kaštel u Pribislavcu. Od 2010. preuzima vodstvo dramske sekcije, a danas obnaša i dužnost predsjednika kulturno-umjetničkog društva. S dramskom sekcijom od početka svog amaterskog rada nastupa na županijskim smotrama amaterskih kazališta Međimurja, te na državnim festivalima. Kao glumac, redatelj ili voditelj surađuje i s nekoliko društava u

Varaždinskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji. Po potrebi, vodi i dječju dramsku skupinu stvarajući amaterski podmladak u matičnom društvu. No i izvan toga, u radu s djecom surađuje s nekoliko vrtića, općina i udruga u Međimurju pomažući im u realizaciji igrokaza i prigodnih programa.

Aktivni je sudionik susreta hrvatskih zavičajnih književnika gdje sudjeluje s dramskim komadima koje uprizoruje s dramskom sekcijom, a za koje je dobio niz pohvalnica. Tijekom svoga amaterskog razvoja veliku je pažnju posvećivao svojoj kazališnoj naobrazbi te od 2002. pohađa brojne edukacije u organizaciji Hrvatskog sabora kulture, HCDO-a i drugih organizacija, među kojima se posebno ističu seminari duljeg trajanja pod vodstvom profesionalnih kazališnih umjetnika Nine Kleflin, Roberta Raponje, Marija Kovača te Dubravke Crnojević-Carić. Na osnovi brojnih edukacija kolega Franjo Oreški stekao je 2017. godine zasluženno stručno zvanje *dramskoga voditelja* koje mu je dodijelila Komisija za stručno usavršavanje našega Centra.

Povjerenstvo za nagrade i priznanja sa zadovoljstvom je donijelo odluku da se Franji Oreškom dodijeli **Nagrada za poseban doprinos promicanju i razvijanju dramskog i kazališnog odgoja i amaterskog stvaralaštva u lokalnoj te široj društvenoj zajednici ostvaren dugogodišnjim djelovanjem u matičnom kulturno-umjetničkom društvu Kaštel Pribislavec te brojnim suradnjama na području Međimurske i susjednih županija.**

MARIJANA TRINAJSTIĆ, prof. hrvatskoga jezika i dramska pedagoginja

Naša članica **MARIJANA TRINAJSTIĆ** profesorica je i nastavnica hrvatskoga jezika u Prvoj sušačkoj hrvatskoj gimnaziji u Rijeci u trajnom stručnom zvanju savjetnika. Odgojni i stvaralački dramski rad s učenicima srednjoškolske dobi započela je već u prvim godinama nastavničkog posla, davne 1992 g. njegujući dramski izraz koji je i sama kao učenica iskustveno prolazila. Od početka svog zanimanja za dramsku pedagogiju, što je posebice bilo potaknuto temeljnim radionicama za dramske voditelje u Labinu 2000. i 2001. pod mentorstvom Vladimira Krušića i Ines Škuflić Horvat, neprekidno se stručno usavršava i metodički osmišljava svoj rad.

Početu edukaciju nastavlja sudjelovanjem u projektu **Kazalište s mladima i kazalište za mlade**, gdje se tehnike i metode dramskoga rada s mladima povezuju s metodama i tehnikama u tijeku nastavnoga procesa te sluša teoriju i praksu kreativne

dramske pedagogije. Na radionicama radi s predavačima Ivicom Šimićem, redateljem kazališta Mala scena, Snježanom Banović, profesoricom ADU u Zagrebu, Ladom Martinac Kralj, dramaturginjom te redateljem Marijom Kovačem. U Novigradskoj školi stvaralaštva sudjelovala je u radionicama glumca Vilija Matule i redatelja Marija Kovača te pripremala učenike osnovnih i srednjih škola i nastupala u završnim priredbama.

U 25 godina djelovanja na području dramske pedagogije i 33 godine nastavničkog staža iskazala je spremnost i sposobnost da značajkim radom u užoj te široj društvenoj zajednici promiče i osvještava vrijednost i potrebe dramskoga odgoja mladih. Od 2000. do 2016. godine uspješno je vodila dramski rad kao izvannastavnu aktivnost u Gimnaziji Eugena Kumičića u Opatiji, a od 2017. do danas kao izborni ili fakultativni predmet Dramske umjetnosti i kulture u Prvoj sušačkoj hrvatskoj gimnaziji u Rijeci.

Posebnost njezina rada ogleda se u njegovanju svih scenskih izvedbenih oblika kazališta, učenici su izvodili dramske i lutkarske predstave, radioigre, oblike fizičkog i forum-teatra, pripremali su recitacije i monologe. Osim smotri, svoje su radove javno predstavljali na gradskim manifestacijama u Rijeci i Opatiji. Generacije njezinih učenika pohađale su kreativne scenske susrete i radionice. Pored rada s učenicima kolegica Marijana piše kazališne osvrte za mrežnu stranicu www.kazaliste.hr te prati premijere i gostovanja profesionalnih kazališta u matičnom Hrvatskom narodnom kazalištu Ivana Zajca u Rijeci.

Svoja iskustva kreativnoga poučavanja metodama dramske pedagogije prenosi i dijeli na županijskim stručnim vijećima za hrvatski jezik te za izvannastavne aktivnosti, drži predavanja i radionice o raznim pedagoškim pristupima kao što su „kvalitetna škola“, „škola bez prisile“, „teorija izbora“ Williama Glassera.

Uz stalno učešće na smotrama LiDraNo, popraćeno brojnim nagradama, sa scenskim nastupima i ostvarajima sudjeluje u svim prigodama te na svečanostima škole i lokalne zajednice, kao suradnica sudjeluje u akcijama i projektima u školi i zajednici, kontinuirano surađuje s nastavnicima iz radnog okruženja kao i s nastavnicima iz struke, ima i podršku roditelja koji prate postignuća učenika kao i javna kulturna događanja škole. Rad s učenicima, dramske radionice i ostvaraji kao dijelovi društvenog života zajednice popraćeni su u lokalnim medijima, novinama i portalima te društvenim mrežama, na kojima i sama sudjeluje promičući i zagovarajući dramski odgoj.

Povjerenstvo kolegici Marijani Trinajstić zaslužno dodjeljuje Nagradu za poseban doprinos promicanju i unapređivanju dramskoga odgoja i stvaralaštva u školskom okruženju i društvenoj zajednici ostvaren dugogodišnjim osmišljenim radom sa srednjoškolcima i njihovim voditeljima, oblikovanjem edukativnih programa i projekata te primjenom dramskopedagoških metoda u nastavi.

VESNA ROGULJA MART, profesorica hrvatskoga jezika i dramska pedagoginja

VESNA ROGULJA MART, profesorica je kroatistike, profesorica mentorica, dramska pedagoginja i istaknuta pjesnikinja iz Siska. Tijekom 25 godina rada u Gimnaziji Sisak kao nastavnica Hrvatskoga jezika osobito zapažene rezultate postiže njegujući i razvijajući dramski odgoj u svojoj školi i u lokalnoj i široj zajednici. S učenicima školske dramske skupine *Coolise* i radijskom družinom GIMSI redovito postiže izvrsne rezultate na županijskim i državnim smotrama povezujući književnost, plesni i dramski izraz; unapređuje nastavu implementirajući dramske metode, ne samo u nastavu Hrvatskoga jezika, nego i nastavu predmeta iz STEM područja.

Dramskopedagoški pristup temelj je njezinoga rada u mnogobrojnim suradnjama i aktivnostima izvan škole:

osmišljava, pokreće i vodi projekte, susrete i programe, organizira humanitarne akcije, pridonosi radom u udrugama koje potiču, razvijaju i unapređuju dramskopedagošku struku, surađuje s društvima i institucijama kao što su Govornička škola Hrvatskoga filološkoga društva Zagreb, Scena Sisak, Gradska galerija Striegel, sisačko kazalište Kristalna kocka vedrine, Udruga Novi svijet, Narodna knjižnica i čitaonica Vlado Gotovac i druge. Polaznik je edukacija na državnoj i međudržavnoj razini te i sama educira druge. Moderatorica je književnih večeri koje obogaćuje dramskim uradcima. Dobitnica je mnogobrojnih nagrada i priznanja na festivalima i smotrama te priznanja, zahvalnica i nagrada Ministarstva prosvjete i Agencije za odgoj i obrazovanje.

Hrvatski centar za dramski odgoj prepoznao je značaj dramskopedagoškog rada Vesne Rogulja Mart dodjeljujući joj status dramskog pedagoga 2021., a ove godine, zbog *odgojno-pedagoškog i dramskog rada kojim ruši stereotipe i gradi novi identitet Škole u javnom i kulturnom životu grada Siska, Sisačko-moslavačke županije i države*, kako navode njezini suradnici, **nagrađuje ju za poseban doprinos promicanju i unapređivanju dramskoga odgoja i stvaralaštva ostvaren dugogodišnjim osmišljenim radom u svojoj školi te u lokalnoj i široj zajednici, pokretanjem akcija i projekata, suradnjom s kulturnim i pedagoškim ustanovama i organizacijama, oblikovanjem edukativnih programa i radionica te primjenom dramskopedagoških metoda u nastavi.**

DANIELA TASLIDŽIĆ HERMAN, mag. povijesti, glumica, redateljica, ravnateljica Gradskog kazališta Beli Manastir

DANIELA TASLIDŽIĆ HERMAN magistra je povijesti po zanimanju i doktorandica studija *Književnost i kulturni identitet* na Filozofskom fakultetu u Osijeku, glumica i redateljica u stručnom zvanju, instruktora fitnesa, volonterka, voditeljica dramskog studija, amaterskog kazališta i voditeljica umjetničke organizacije – kazališne družine *Do zvijezda / Ad Astra* Gradskog kazališta Beli Manastir.

Od 2013. godine, sa stotinama osnovnoškolaca i srednjoškolaca radila je i radi dramske radionice, dramske igre,

predstave i predavanja po osnovnim i srednjim školama.

Osnivačica je festivala za djecu, predsjednica je komisije za općinsku smotru LiDraNo, dobitnica je diploma, priznanja i nagrada Hrvatskog sabora kulture, Grada Belog Manastira te Osječko-baranjske županije. Dramskopedagoški rad promiče i razvija surađujući s vrtićima, osnovnim i srednjim školama, Savjetom mladih Osječko-baranjske županije kao i s Policijskom upravom osječko-baranjskom. Valja istaknuti radionice Upoznajmo kazalište koje održava za učenike razredne nastave u osnovnim školama na području Slavonije i Baranje osvješćujući im važnost kazališta i pomažući im u snalaženju u svakodnevnim aktivnostima. U kazalištu podupire terapijski rad dramskim igrama za djecu i odrasle s anksioznim poremećajem, emotivnim problemima i strahovima. Također radi na preventivnim programima. Redovito se educira u području dramske pedagogije i drugim područjima te znanje prenosi drugima. Autorica je knjiga, dramskih tekstova, redateljica i glumica u brojnim kazališnim predstavama. Suradnici Daniele Taslidžić Herman ističu kako je dramska pedagogija objedinila njezine dvije strasti: rad s djecom i mladima i kazališnu umjetnost.

Stoga Hrvatski centar za dramski odgoj nagrađuje Danielu Taslidžić Herman za poseban doprinos promicanju i razvoju kazališne kulture u društvenoj zajednici ostvaren dugogodišnjim samoprijegornim radom s djecom i mladima, pokretanjem akcija, organiziranjem radionica i edukacija, suradnjom sa školama, kulturno-umjetničkim

društvima i građanskim udrugama, s ustanovama i organizacijama u kulturi i prosvjeti te osnivanjem Gradskog kazališta Beli Manastir, prvog profesionalnog kazališta u Baranji.

IVAN JANJIĆ, prof. hrvatskoga jezika i dramski pedagog

Prof. **IVAN JANJIĆ**, nastavnik Hrvatskoga jezika u I. gimnaziji u Zagrebu, od samih se početka svog radnog vijeka uz rad u nastavi posvetio dramskomu i kazališnomu odgoju, prvo osnovnoškolaca, a zatim i gimnazijalaca, nizom aktivnosti, inicijativa i postignuća u više od dva desetljeća pedagoškoga djelovanja.

Afinitet prema drami i scenskoj izvedbi započeo je još u njegovim gimnazijskim danima kada se istaknuo nastupima na

Smotri LiDraNo, na kojoj sve do danas redovito i vrlo zapaženo sudjeluje sa svojim učenicima. Osim na Lidranu, školske predstave kolege Janjića sudjelovale su u programima nekoliko uglednih festivala, kao što su *Festival Miroslava Krleže* i festival '*S Tinom u Vrgorcu*', s predstavom-recitalom poezije Antuna Gustava Matoša nastupa na *3. Simpoziju dramske pedagogije* na zagrebačkome Učiteljskom fakultetu, a na zagrebačkom *Festivalu svjetske književnosti* bio je tijekom osam godina organizator i glavni koordinator *Književnih matineja*. Kao mentor studentima za metodiku nastave hrvatskoga jezika prof. Janjić dugi niz godina surađuje s Odsjekom za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a surađivao je i s Učiteljskim fakultetom kao mentor studentima Poslijediplomskog specijalističkog studija dramske pedagogije.

Na njegovu inicijativu od šk. god. 2021./'22. u I. gimnaziji u Zagrebu uveden je i fakultativni nastavni predmet Dramski odgoj.

Najveće postignuće prof. Janjića u području dramskoga i kazališnoga djelovanja jest Smotra srednjoškolskoga dramskoga izričaja *Gordogan*, čiji je idejni začetnik i organizator od 2013. godine, a sve do danas u Kulturnom centru Travno okuplja scenske ostvaraje srednjoškolskih skupina i pojedinaca iz Zagreba i izvan njega .

Prepoznajući u Ivanu Janjiću vrsnog dramskog pedagoga te izuzetnog pokretača i organizatora akcija, projekata i manifestacija, Povjerenstvo mu s velikim uvažavanjem dodjeljuje Nagradu za za izniman doprinos promicanju, razvoju te usađivanju dramskog odgojnog i stvaralačkog rada u praksu srednjoškolskog obrazovanja ostvaren visokokvalitetnim umjetničkim radom s učenicima, iniciranjem akcija, projekata i manifestacija te posebice, uvođenjem Dramskoga odgoja kao fakultativnog predmeta u svoju školu i unošenjem dramskopedagoških metoda u nastavu.

JASNA HELD, pripovjedačica bajki i lutkarica

JASNA HELD, pripovjedačica bajki i priča te lutkarica iz Dubrovnika, svojim dugogodišnjim radom ostavila je neizbrisiv trag na području dramskog odgoja u Hrvatskoj i šire.

Od 1994. godine, Jasna kontinuirano djeluje kao promotorica umjetnosti pripovijedanja, obogaćujući tako metodologiju dramskoga odgoja i potičući kreativni razvoj djece i odraslih. Osnivanjem Kulturnog društva ASTER te nastupima diljem Hrvatske, Bosne i Hercegovine i drugih zemalja, Jasna je postavila temelje modernog pripovijedanja bajki u regiji. Njezini nastupi na prestižnim međunarodnim festivalima učvrstili su njezinu poziciju među vodećim europskim pripovjedačima, dokazujući važnost tradicionalnih bajki u suvremenom kontekstu.

Pripovijedanje kao umjetnička disciplina u Hrvatskoj danas je čvršće i razvijenija nego ikada prije, a to se može vidjeti kroz vrlo živu i dinamičnu scenu pripovjedača. To možemo zahvaliti Jasni Held. Njezini nastupi i edukacije ne samo da su inspirirali nove generacije pripovjedača nego su stvorili platformu za rast i razvoj ove drevne umjetnosti u suvremenom dobu.

Kao članica Hrvatskog centra za dramski odgoj od 2007. godine, Jasna je educirala brojne odgajatelje, nastavnike i profesore na temu pripovijedanja bajki. U organizaciji HCDO-a i Agencije za odgoj i obrazovanje, održala je brojne seminare u Zagrebu, Požegi, Puli i Dubrovniku, čime je promovirala

pripovijedanje kao alat za poticanje mašte, empatije i komunikacijskih vještina.

Njezino sudjelovanje na festivalima poput Međunarodnog dječjeg festivala u Šibeniku, Ogulinskog festivala bajki i Legendfesta svjedoči o njezinoj predanosti promicanju kulturne baštine među djecom i mladima. Uz to, redovitim nastupima u knjižnicama, školama, vrtićima i kulturnim centrima širom Hrvatske, Jasna doprinosi dostupnosti umjetnosti svim uzrastima i društvenim skupinama.

Njezine dugogodišnje aktivnosti po Europi postavile su je u sam vrh europskog pripovijedanja, čemu svjedoče i preporuke renomiranog pripovjedačkog teatra iz Velike Britanije.

Svojim predanim radom, Jasna Held ne samo da obogaćuje dramski odgoj u Hrvatskoj, nego i gradi mostove između različitih kultura i generacija, čineći bajke živim dijelom svakodnevnog života. Njezina posvećenost, vizija i rad omogućili su da pripovijedanje u Hrvatskoj procvjeta i kao takvo postane prepoznatljivo u cijeloj Europi. Zbog svega navedenog, smatramo da je Jasna Held zaslužila **Nagradu za izniman doprinos razvoju i popularizaciji pripovijedanja kao umjetničke i pedagoške discipline te očuvanju kulturne baštine kroz oživljavanje tradicionalnih bajki i priča.**

dr. sc. INES ŠKUFLIĆ-HORVAT, dramska pedagoginja

INES ŠKUFLIĆ-HORVAT je dramska pedagoginja, osnivačica je Teatra Tirena i jedna od trinaest osnivača našeg Centra, također je i vanjska suradnica na Poslijediplomskom specijalističkom studiju dramske pedagogije. U svojoj dugogodišnjoj dramsko-pedagoškoj karijeri radila je sa stotinama djece i mladih te usavršavala svoju metodu rada.

Uz svakodnevni rad s djecom i mladima stručno se usavršavala u zemlji i inozemstvu. Od istaknutijih edukacijskih programa, 1997. godine pohađa *Ljetnu školu odgojne drame* na Sveučilištu u Birminghamu, u Velikoj Britaniji. A od 2006. do 2009. u Zagrebu prati izobrazbu iz scenske psihoterapije – psihodrame.

Tijekom dugogodišnjega vođenja dramskih skupina za djecu režirala je niz predstava u kojima igraju djeca i mladi, a aktivno je sa svojim skupinama sudjelovala na brojnim festivalima te smotrama amatera i recitatora u Hrvatskoj i inozemstvu. Bila je umjetnička voditeljica 11. Europskih dječjih dramskih susreta (EDERED) te devetnaest kazališnih kampova u održanih u Pazinu i Zagrebu.

Bila je članica Prosudbenoga povjerenstva Svjetskoga dječjeg festivala u Lingenu 2010. i 2018. godine, a od 2008. do 2019. godine članica je Umjetničkog savjeta za djecu i mlade Svjetske organizacije amaterskog kazališta (AITA/IATA).

Vodila je brojne temeljne edukacije za voditelje dramskoga rada s djecom i mladima te posebne radionice na domaćim i međunarodnim konferencijama. Objavila je niz stručnih i znanstvenih radova (u koautorstvu i samostalno), a kao urednica Biblioteke „Tirena“ uredila je nekoliko zbirki igrokaza namijenjenih školskom, amaterskom i studijskom dramskom radu s djecom i mladima.

Od 2011. do 2016. godine, kao vanjska suradnica, na redovnome studiju Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu predaje kolegije *Scenska kultura* i *Dramski odgoj*. A od 2016. do danas na Poslijediplomskome specijalističkom studiju Dramske pedagogije predaje, najprije, kolegij *Dramske metode u nastavi*, a zatim, kolegij *Dramsko stvaralaštvo*.

Vrhunac stručnog i znanstvenog razvoja kolegice Ines Škuflić-Horvat dolazi 2022. godine, kada na Filozofskome fakultetu u Zagrebu uspješno brani doktorski rad naslovljen *Metodičke osnove rada s djecom i mladima u području dramskog stvaralaštva*. Podrobno iznoseći i opisujući razvoj vlastitih umjetničko-pedagoških i metodičkih spoznaja proizašlih, s jedne strane, iz širih razvojnih usmjerenja dramskoga odgoja u Hrvatskoj i svijetu, a s druge, provjerenih i potvrđenih vlastitom svakodnevnom praksom, Ines Škuflić-Horvat svojim je doktorskim radom usustavila novu, suvremenu i cjelovitu metodičku paradigmu dramskog stvaralačkog rada s djecom i mladima. Njezin je doktorski rad pak prije desetak dana objavljen i obznanjen kao knjiga naslovljena *Prostor igre - metodičke osnove rada s djecom i mladima u dramskom stvaralaštvu*. S obzirom da se radi o tek drugoj metodici dramskog stvaralačkog rada s djecom i mladima objavljenoj u Hrvatskoj (prva je ona Zvezdane Ladike, objavljena prije više od pedeset godina), riječ je o iznimnoj knjizi, zapravo priručniku/udžbeniku, kojom autorica svoje spoznaje i novu paradigmu predstavlja široj pedagoškoj i kulturnoj javnosti te još uvijek (relativno) mladoj dramskopedagoškoj struci u Hrvatskoj i široj regiji.

Ines Škuflić-Horvat već je prije šest godina ponijela našu Nagradu „za trajan doprinos dramskom odgoju ostvaren dugogodišnjim dramskim i kazališnim odgojnim radom u Zagrebačkom kazalištu mladih te u Teatru Tirena“. Stoga joj ovaj put s posebnim zadovoljstvom i poštovanjem dodjeljujemo **Nagradu za izniman doprinos dramskom odgoju ostvaren objavljivanjem knjige *Prostor igre - metodičke osnove rada s djecom i mladima u dramskom stvaralaštvu*, kao priručnika izuzetno važnog za daljnji razvoj dramske pedagogije u nas i njezino usađivanje u odgojno-obrazovne te kulturne i umjetničko-pedagoške djelatnosti i sustave.**

DAMIR BOROJEVIĆ, mimoski glumac i dramski pedagog

DAMIR BOROJEVIĆ, mimoski glumac i dramski pedagog, svoje kazališno i životno putovanje započeo je kao petnaestogodišnjak u rodnome Sisku, gdje se 1976. godine, u prostoru intenzivnog teatarskog amaterskog događanja, rađa nova mlada grupa - Kazalište „Daska“, koja u sljedećih desetak godina postaje legendom ne samo hrvatskog kazališnog amaterizma nego i avangardne kazališne scene u međunarodnim razmjerima. U „Daski“, čiji je glavni pokretač bio njegov stariji brat Nebojša, Damir sudjeluje u svim znamenitim predstavama

kao izvođač i sukreator.

Slijedeći svoje umjetničke porive, 1988. upisuje i završava dodiplomski studij mimske glume i teatra pokreta na znamenitoj Međunarodnoj kazališnoj školi Jacquesa Lecoqa u Parizu, no nastavak studija prekida raspad bivše države i Domovinski rat. No na školu će se vratiti, nakratko 1995. godine, gdje, radi dodatne naobrazbe za rad s djecom, pohađa ljetni seminar dramske pedagogije.

Već 1992., još uvijek uz prijetnju ratnih razaranja, Damir Borojević oblikuje interaktivnu klaunsku predstavu za najmlađe *I to je ljubav...* koju, u organizaciji Caritasa i Crvenoga križa, sve do 1995. izvodi po izbjegličkim kampovima širom Hrvatske.

1993. g. radi na pokretanju Dramskog studija za djecu i mladež u Sisku, a 1994. godine angažiran je kao dramski, točnije, mimski pedagog u Učilištu ZKM-a za radionicu klauniranja za darovite polaznike.

Sljedeće 1996. g., u veljači, sudionik je pokretanja našeg Centra, kao jedan između trinaest osnivača.

Tijekom dvadeset godina, od 1999. do 2019. kolega Damir je glumac u profesionalnim predstavama i pedagog u dramskom studiju Kazališta „Daska“ te u Domu kulture „Kristalna kocka vedrine“ odnosno u Gradskom kazalištu „Sisak“, a sudjeluje u predstavama i projektima drugih istaknutih kazališta poput ZKM-a i Teatra Ulysses.

U tom razdoblju sudjeluje, kao autor-umjetnik i pedagog, u nizu edukativnih predstava i projekata posvećenih aktualnim odgojno-obrazovnim temama kao što su praktična ekologija i obnovljivi izvori energije, zatim vrijednost kulturnih različitosti, život u duhu mira, dijaloga i otvorenosti i sl. Posebice zanimljiva i uspješna bila je interaktivna predstava za djecu *Ne, ne... mi-ne*, kao oblik zornog, iskustvenog učenja o opasnosti od neeksploziranih mina i drugih eksplozivnih sredstava i o odgovornom ponašanju u trenutku opasnosti. U petnaest godina, od 2000. do 2014. predstava je izvedena 389 puta, a u njoj je sudjelovalo oko 67.000 tisuća djece. Kontinuiranim dramskim stvaralačkim radom u studiju kolega Damir bavi se od 2000. do 2019. godine te 2011. godine na 13. Susretu profesionalno vođenih kazališta za djecu i mlade dobiva Nagradu „Zvezdana Ladika“ za najkvalitetniji pedagoški rad za predstavu *A vi? A kako ste vi?*.

U tom razdoblju surađuje sa školskim sustavom i s udrugama civilnoga društva te drži dramskopedagoške radionice i seminare, od toga dvaput na „Novigradskom proljeću“. Surađuje i u inozemstvu; od 2000. godine član je i povremeno selektor za francusku organizaciju Créarc sa sjedištem u Grenoblu, koja od 1989. organizira Susrete europskog kazališta mladih, a od 2004. koordinira istoimenu Mrežu sa svrhom poticanja suradnje: razmjenom predstava i radionica, sudjelovanjem na festivalima, oblikovanjem zajedničkih projekata i sl.

Temeljem svega izloženog **Povjerenstvo sa zadovoljstvom i uvažavanjem Damiru Borojeviću dodjeljuje Nagradu za poseban doprinos dramskom odgoju u Hrvatskoj ostvaren sudjelovanjem u osnivanju HCDO-a, dugogodišnjim voditeljskim radom s mladima, osmišljavanjem brojnih edukacijskih programa i radionica temeljenih na kazalištu pokreta i tjelesne ekspresije, autorskim oblikovanjem niza predstava odgojno-obrazovne namjene te promicanjem hrvatskog kazališta mladih u međunarodnom kontekstu.**

SANJA KRSMANOVIĆ TASIĆ, plesna i izvedbena umjetnica

SANJA KRSMANOVIĆ TASIĆ, plesna i izvedbena umjetnica, koreografkinja i pedagoginja, tijekom svog četrdesetgodišnjeg umjetničkog djelovanja i razvoja sudionica je, a često i pokretačica, najistaknutijih umjetničkih događanja i istraživanja u alternativnim izvedbenim umjetnostima na području Srbije i šire regije.

U prvom umjetničkom razdoblju deset je godina članica i solistica Beogradskog savremenog baleta Smiljane Mandukić.

Od 1993. do 2014. dio je umjetničke i organizacijske jezgre DAH Teatra, nezavisnog umjetničkog kolektiva „koji koristeći tehnike suvremenog teatra stvara angažiranu umjetnost sa namjerom da utječe na pozitivan razvoj društva lokalno i globalno“. U DAH Teatru djeluje kao glumica, koreografkinja i direktorica programa te kao autorica, koautorica i članica umjetničkih timova razvija velik broj umjetničkih i društveno angažiranih projekata.

2014. g. osniva Hleb Teatar, u kojemu razvija novu scensku formu „esej u pokretu“, u kojoj spaja svoja iskustva iz oblasti suvremenog plesa i kazališta.

Dramski odnosno kazališni pedagoški rad kolegice Sanje također bilježi dugu povijest. Započela ga je kao pedagoginja u ŠKOLIGRICI, Centru za kreativno obrazovanje znamenite umjetničke pedagoginje i naše počasne članice Ljubice Beljanski Ristić, a nastavila ga je tijekom sljedećih dvadesetak godina kao voditeljica dramskih i kazališnih radionica u DAH Teatru te u CEDEUM-u - Centru za edukaciju u drami i umjetnosti, koji je Ljubica Beljanski Ristić osnovala 1999. godine. U tom razdoblju kao realizatorica i voditeljica sudjeluje i u nizu međunarodnih projekata primijenjenog kazališta, među ostalima i u znamenitom istraživačkom europskom projektu DICE, kojim je potvrđena uporabna vrijednost dramskopedagoških odgojnih metoda za stjecanje i poboljšanje glavnih odgojno-obrazovnih kompetencija u razvoju mladih ličnosti.

Od 2013. godine, pa sve do danas, obnaša dužnost predsjednice CEDEUM-a u okviru kojeg pokreće i sudjeluje u nizu projekata.

U međunarodnim razmjerima, osim sudjelovanja tijekom profesionalne umjetničke karijere u nizu projekata realiziranih u suradnji s istaknutim umjetnicima iz cijeloga svijeta, Sanja Krsmanović Tasić od 2010. sudjeluje u radu IDEA-e, krovne svjetske dramskopedagoške udruge, u kojoj, nakon niza dužnosti u upravnim tijelima, 2020. godine, u jeku svjetske krize izazvane pandemijom Covida, biva izabrana za predsjednicu IDEA-e. Na tu dužnost ponovno je izabrana prošloga ljeta na kongresu u Pekingu, čime je potvrđeno njezino posvećeno, odgovorno i kompetentno vođenje krovne svjetske dramskopedagoške udruge u nedavnim i današnjim izrazito kriznim vremenima i međunarodnim odnosima.

Povjerenstvo za nagrade i priznanja HCDO-a s radošću i velikim poštovanjem Sanji Krsmanović Tasić dodjeljuje Nagradu za izniman doprinos dramskom i kazališnom odgoju ostvaren umjetničkim i pedagoškim te organizacijskim i aktivističkim djelovanjem u matičnoj društvenoj zajednici, zatim u široj balkanskoj regiji te u europskim i svjetskim razmjerima, a posebice za uspješno vođenje Međunarodne udruge za dramu/kazalište i odgoj (IDEA) u složenim okolnostima aktualnih ratnih prijetnji i poremećenih međunarodnih odnosa.

dr. sc. LIVIJA KROFLIN, poznavateljica i organizatorica, znanstvenica i teoretičarka lutkarstva i lutkarska pedagoginja

LIVIJA KROFLIN na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirala je komparativnu književnost i engleski jezik te magistrirala i doktorirala s lutkarskim temama. Prve profesionalne korake napravila je kao književna prevoditeljica i urednica, da bi se 1987. godine posvetila lutkarstvu. Od 1987. do 2007. godine radila je u Međunarodnom centru za usluge u kulturi u Zagrebu kao umjetnička voditeljica Međunarodnog festivala kazališta lutaka - PIF, da bi od 2007. do 2024. bila zaposlena na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku, gdje je bila voditeljica programa za lutkarstvo, otišavši u mirovinu kao redovna profesorica. U mirovini ne miruje i još uvijek predaje na Poslijediplomskom studiju dramske pedagogije u Zagrebu te na studiju ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja u Slavonskom Brodu. I piše novu knjigu, čemu se uvijek posebno veselimo, budući da svaka njena

knjiga predstavlja silno važno mjesto u hrvatskom lutkarstvu i šire, posebice *Duša u stvari* (Osijek, 2020) i *Lutkarska čuda svijeta* (Osijek, 2023) koje su u par godina postale klasici.

Kao pravi lutkobav (riječ kojom povezuje „lutku“ i „ljubav“), Livija beskrajno vjeruje u moć lutke na sceni, ali i izvan nje te je jedna od svjetski važnih popularizatorica lutke u primijenjenom lutkarstvu. Više godina predsjednica je međunarodne komisije UNIMA-e „Lutka u obrazovanju, razvoju i terapiji“ te je napisala veliki broj stručnih tekstova i uredila tri svjetski važne knjige iz tog područja. Uz to, od 1995. godine radionicama u sklopu „Male škole hrvatskog jezika i kulture“ u organizaciji Matice hrvatskih iseljenika dokazuje da je lutka moćna, duhovita i neodoljiva partnerica u poništavanju jezičnih barijera i učenju nepoznatih jezika.

Izuzetna poznavateljica lutke i lutkarstva, znanstvenica i pedagoginja koja s neopisivom ljubavlju i strašću, pitkošću i humorom približava lutkarske svjetove djeci, studentima, zalcima i slučajnim prolaznicima, Livija Kroflin svojim je dosadašnjim radom višestruko zadužila hrvatsko lutkarstvo i lutkarsku pedagogiju te joj Povjerenstvo s velikim poštovanjem dodjeljuje **Nagradu za trajan doprinos lutkarskoj kulturi i umjetnosti u Hrvatskoj ostvaren dugogodišnjim predanim umjetničkim, organizacijskim, publicističkim i znanstvenim te pedagoškim djelovanjem.**